

NEDERLANDS VMBO: VAKSPECIFIEKE INFORMATIE 2023

Deze informatie maakt deel uit van de Septembermededeling van het College voor Toetsen en Examens (zie Examenblad.nl). Veranderingen t.o.v. 2022 zijn geel gemarkeerd.

INHOUD

Alle leerwegen (bb, kb en gl/tl)	1
Specifieke informatie voor bb en kb digitaal	2
Specifieke informatie voor bb en kb papier	3
Specifieke informatie voor gl/tl	4

ALLE LEERWEGEN (BB, KB EN GL/TL)

EXAMENPAGINA'S

Op de examenpagina's Nederlands van Examenblad.nl staat allerlei informatie die relevant is voor het centraal examen.

- [Nederlands bb digitaal](#)
- [Nederlands bb papier](#)
- [Nederlands kb digitaal](#)
- [Nederlands kb papier](#)
- [Nederlands gl/tl](#)

EXAMENSTOF

De examenstof is beschreven in de [syllabus Nederlands vmbo 2023](#).

SYLLABUS

De syllabus 2023 bevat geen wijzigingen t.o.v. de syllabus van 2022.

AFNAMEVORMEN

Keuze voor digitale of papieren examens bb/kb

Uw school kiest zelf of de centrale examens bb/kb digitaal in Facet worden afgenomen of op papier. De keuze voor digitaal geldt voor alle algemene vakken bb/kb. Uw school kan dus niet bij het ene vak kiezen voor digitaal en bij het andere vak voor papier. Gedurende het schooljaar heeft uw school de mogelijkheid om terug te gaan naar de papieren cse's. Dit gaat altijd via de examensecretaris en geldt uiteraard voor alle vakken.

Papieren examen gl/tl

Het examen Nederlands gl/tl wordt uitsluitend op papier afgenomen.

BIJZONDERHEDEN

Spellingsregels

Voor het beoordelen van de spelling geldt de officiële spelling van 2005. Naar aanleiding van vragen bij de Examenlijn: Foutief gebruik van hoofdletters wordt beoordeeld bij het onderdeel spelling.

Beoordeling schrijfpodracht

Bij de beoordeling van de schrijfpodracht wordt de corrector geacht alle formulerings-, spellings- en interpunctiefouten in de beoordeling mee te nemen, ongeacht onder welk referentieniveau ze vallen.

Definities van de begrippen citeren, zin en zinsgedeelte

In de tekstbegripvragen van de examens Nederlands vmbo komen de begrippen "citeren", "zin" en "zinsgedeelte" voor die soms aanleiding geven tot verschillende interpretaties, zowel bij de kandidaten als bij de correctoren. Ter voorkoming van misverstanden heeft het CvTE definities voor deze begrippen vastgesteld. Deze definities vindt u in [bijlage 1](#) aan het eind van dit document. Het CvTE adviseert de docenten Nederlands deze definities met de eindexamenkandidaten door te nemen.

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

Voor een overzicht van de toegestane hulpmiddelen, zie [bijlage 1A van de Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens VO 2023](#). Bij de digitale centrale examens bb en kb zijn dezelfde hulpmiddelen toegestaan als bij de papieren cse's. Dat betekent dat kandidaten bijvoorbeeld een woordenboek en kladpapier mogen gebruiken. In verband met de geheimhouding moet de school erop toezien dat de kandidaten het kladpapier achterlaten in de examenruimte.

STATUS VAN HET CORRECTIEVOORSCHRIFT – REGELGEVING

Het CvTE heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

Als de corrector van mening is dat het correctievoorschrift een onvolkomenheid bevat, neemt hij contact op via het contactformulier op www.examenloket.nl.

ONTVANGEN VAKSPECIFIEKE MAILINGS

Voor uw taak als examinator (corrector) van de centrale examens is het belangrijk dat u goed geïnformeerd bent. Dat kan via een persoonlijke pagina op Examenblad. Via deze pagina ontvangt u inhoudelijke en formele informatie over de centrale examens van uw vak op maat, bijvoorbeeld een test met het correctievoorschrift of een enquête over een conceptsyllabus. Hebt u als docent nog geen persoonlijke pagina op Examenblad.nl waardoor u de mailings niet rechtstreeks ontvangt, laat u zich hiervoor dan registreren door uw examensecretaris.

SPECIFIEKE INFORMATIE VOOR BB EN KB DIGITAAL

AFNAMETIJDSTIP

Het examen wordt afgenomen zoals vastgesteld in het rooster voor de centrale examens 2023, zie hoofdstuk 2 van de Septembermededeling/Maartaanvulling.

Binnen deze periode zijn de afnames door de examensecretaris van de school zelf in te plannen.

VERPLICHTE TWEDE CORRECTIE BIJ BB- EN KB-FLEX

In 2022 was voor het eerst een tweede correctie verplicht bij BB- en KB-flex. Dat is ook in 2023 het geval. Dat betekent dat de scholen die de BB- en KB-flex examens afnemen zelf verantwoordelijk zijn voor het laten verrichten van de eerste en tweede correctie. De scholen kunnen daarvoor docenten inschakelen uit de eigen school, maar het kunnen ook correctoren zijn van een andere school binnen hetzelfde bestuur of een school uit de regio.

Het CvTE heeft het besluit genomen na een succesvolle pilot in examenjaar 2021. Voor een beschrijving van de werkwijze zie hoofdstuk 7 van de brochure '[Kaders BB- en KB-flex 2023](#)'. De [rapportage](#) over de pilot tweede correctie bij BB- en KB-flex vindt u op Examenblad.nl.

Met dit besluit is een volgende stap genomen naar het regulier maken van BB- en KB-flex.

BROCHURE MET KADERS – RICHTLIJNEN GEHEIMHOUDING

Gedetailleerde informatie over de digitale centrale examens staat in de brochure '[Kaders flexibele en digitale centrale examens BB en KB 2023](#)'.

Op onderdelen heeft de brochure de status van regelgeving. In het bijzonder geldt dat docenten kennis moeten hebben van de richtlijnen met betrekking tot geheimhouding, die beschreven zijn in paragraaf 8.5 van de brochure.

In het bijzonder willen we nog de aandacht vestigen op het maken van beeldmateriaal van opgaves uit de flexibele en digitale centrale examens bb en kb. In voorgaande jaren is het wel eens voorgekomen dat docenten screenshots van opgaven van de digitale centrale examens gemaakt

hebben en verspreid hebben via een besloten Facebook-pagina of als bijlage gestuurd hebben aan de Examenlijn. Dat is niet toegestaan en valt onder schending van de geheimhouding. Voor meldingen aan de Examenlijn is het voldoende om in de melding de volgende informatie te vermelden:

- vak
- niveau
- variant
- vraagnummer

SPELLINGCONTROLE VOOR DYSLECTISCHE KANDIDATEN

De directeur mag kandidaten met een dyslexieverklaring toestaan om de spellingcontrole te gebruiken bij de schrijfopdracht in de digitale CE's Nederlands. Voor kandidaten die gebruik willen maken van de spellingcontrole en daar recht op hebben, komt er een aparte package met de varianten van het digitale CE Nederlands bb en kb. De naam van deze aparte packages is te herkennen aan de toevoeging 'MET spellingcontrole'. In deze aparte packages staat de spellingcontrole alleen bij de schrijfopdracht aan.

DISCUSSIE-BBF'S FLEXIBELE EN DIGITALE CENTRALE EXAMENS BB EN KB

Met besloten beveiligde fora (bbf's) wil het CvTE docenten de gelegenheid geven om al tijdens de afnameperiode met collega's van gedachten te wisselen over opgaven die dan nog onder de geheimhouding vallen. Digitale examens bb en kb zijn namelijk niet, zoals papieren examens, direct na afloop en tijdens de correctie openbaar. In 2023 zijn er voor alle examens van de flexibele en digitale examens bb en kb discussie-bbf's.

Op het forum kan voor elk vak in een besloten ruimte gediscussieerd worden over examenopgaven, het correctievoorschrift en de antwoorden van leerlingen. **Op het discussie-bbf is het voldoende om in de melding vak, niveau, variant en vraagnummer te vermelden.** De opgave waarover de discussie gaat, wordt dan door middel van een screenshot door de moderator op het forum getoond. Een besloten en beveiligd forum maakt de [Examenlijn](#) van het CvTE niet overbodig. Fouten en/of onvolkomenheden moeten altijd gemeld worden via de [Examenlijn](#).

Docenten die geregistreerd zijn voor de mailings vanuit Examenblad ontvangen rechtstreeks meer informatie over het discussieforum. Om een uitnodiging voor toegang tot het forum te krijgen, is het noodzakelijk dat de examensecretaris je als docent registreert voor een persoonlijke pagina op Examenblad.nl en de afnamedatum(s) toevoegt. Als deze stappen zijn doorlopen, ontvang je op dag van de eerste afname van jouw vak een uitnodigingsmail voor het forum.

SPECIFIEKE INFORMATIE VOOR BB EN KB PAPIER

AFNAMETIJDSTIP

Het examen wordt afgenomen zoals vastgesteld in het rooster voor de centrale examens 2023, zie hoofdstuk 2 van de Septembermededeling/Maartaanvulling.

TOEGESTANE HULPMIDDELEN – COMPUTER ALS SCHRIJFGEREI

Het doorvoeren van de beoordeling van spelling bij de centrale examens Nederlands havo/vwo leidde voor het CvTE tot een heroverweging van het gebruik van de computer als schrijfgerei bij onder meer de papieren centrale examens Nederlands vmbo.

Het gebruik van de computer als schrijfgerei blijft toegestaan. De spellingcontrole dient echter te zijn uitgeschakeld. Voor kandidaten met een geldige dyslexieverklaring hoeft de spellingcontrole niet te worden uitgeschakeld. De spelling wordt voor deze kandidaten overigens verder wel op dezelfde wijze beoordeeld als voor andere examenkandidaten.

Het gebruik van een voorbeeldbriefsjabloon is niet meer toegestaan!

SPECIFIEKE INFORMATIE VOOR GL/TL

AFNAMETIJDSTIP

Het examen wordt afgenomen zoals vastgesteld in het rooster voor de centrale examens 2023, zie hoofdstuk 2 van de Septembermededeling/Maartaanvulling.

TOEGESTANE HULPMIDDELEN – COMPUTER ALS SCHRIJFGEREI

Het doorvoeren van de beoordeling van spelling bij de centrale examens Nederlands havo/vwo leidde voor het CvTE tot een heroverweging van het gebruik van de computer als schrijfgerei bij onder meer de papieren centrale examens Nederlands vmbo.

Het gebruik van de computer als schrijfgerei blijft toegestaan. De spellingcontrole dient echter te zijn uitgeschakeld. Voor kandidaten met een geldige dyslexieverklaring hoeft de spellingcontrole niet te worden uitgeschakeld. De spelling wordt voor deze kandidaten overigens verder wel op dezelfde wijze beoordeeld als voor andere examenkandidaten.

Het gebruik van een voorbeeldbriefsjabloon is niet toegestaan!

BIJLAGE 1

Toelichting bij definities van de begrippen citeren, zin en zinsgedeelte

In de tekstbegripvragen van de examens Nederlands vmbo komen de begrippen "citeren", "zin" en "zinsgedeelte" voor, die soms aanleiding geven tot verschillende interpretaties, zowel bij de kandidaten als bij de correctoren. Ter voorkoming van misverstanden stelt het CvTE de volgende definities vast. Het CvTE adviseert de docenten Nederlands deze definities met de eindexamenkandidaten door te nemen. Overigens zal in de formulering van de vragen altijd worden getracht misverstanden bij de kandidaten te voorkomen. Kandidaten hoeven uiteraard geen finesses van deze definities te kennen, zoals het verschil tussen volledige en onvolledige of elliptische zinnen.

Citeren is:

het overnemen van een tekstgedeelte (een woord, enkele woorden, een zinsgedeelte, een zin of een aantal zinnen uit een tekst) in het antwoord van de kandidaat. Het overgenomen tekstgedeelte heet: het citaat.

Het citeren mag worden uitgevoerd door het hele tekstgedeelte over te nemen in het antwoord of door minimaal het eerste en het laatste woord van het tekstgedeelte in het antwoord over te nemen, gescheiden door drie puntjes tussen haakjes. Een regelverwijzing is niet verplicht.

Een zin is :

een reeks van woorden uit een tekst die volgt op een punt (of een soortgelijk teken, zoals een vraagteken, een uitroepeteken), begint met een hoofdletter en eindigt met een punt.

Toelichting:

- a Een zin kan ook uit één woord bestaan.
- b Een onvolledige (of elliptische) zin, waarin bepaalde woorden zijn weggelaten die er vanuit de context bij gedacht kunnen worden, is ook een zin. Een zin bevat dus niet altijd een verbogen werkwoordsvorm .
- c De eerste zin van een tekst volgt uiteraard niet op een voorafgaande punt.

Een zinsgedeelte is:

een woord dat deel uitmaakt van een zin of een reeks van woorden die deel uitmaken van een zin.

Een voorbeeld ter toelichting.

De volgende tekst bestaat uit vijf verschillende soorten zinnen.

Voorbeeldtekst

(1) De ruim duizend bibliotheken beraden zich op hun toekomst. (2) Waarom? (3) "De uitleen heeft een harde tik gekregen", zegt mevrouw Stalpers van de Vereniging van Openbare bibliotheken.(4) Een harde uitspraak.(5) Maar het is wel een uitspraak met een kern van waarheid.

NB

- d In zin (3) is de woordenreeks "De uitleen heeft een harde tik gekregen" geen zin, maar een zinsgedeelte.
- e De zinnen (2) en (4) zijn voorbeelden van onvolledige zinnen. Maar zij gelden hier wel als zinnen.
- f De eerste zin kan op de volgende manieren geciteerd worden.
Manier 1: "De ruim duizend bibliotheken beraden zich op hun toekomst." (zin 1)
Manier 2: "De (...) toekomst." (zin 1)